

مجموعہ ابوالضیا

ماسوا شاہہ سندن دلی تطہیرہ چالش
پر توحکمت و عرفان ایلہ تنویرہ آتش

علوم و معارفین بحث ایڈرہ و حرماہ عربی ابتدایہ اون بشندہ نشر اول نور فنون غرہ سیدوہ

نومرو ۱۶ - جلد ۲ [فی حرہ جادی الاول سنہ ۱۲۹۸] نسخہ سی ۳ فروش

تاریخ

عمر بن عبد العزیز ایلہ شعرا

وقتا کہ اصلح بنی امیہ عمر بن العزیز شرفبخشای مسند خلافت او۔
 لدقدہ شعرای عرب عادت قدیمہ لڑی اوزرہ تبریک جلوسی متضمن قصیدہ لڑ
 نظم ایلہ مرکز خلافتہ شتابان اولور۔ لکن حضور خلیفہ بہ مثولہ رخصتیاب
 اولہ مدقلرندن مغوم و منجیر قالیر۔ ایچلرندہ طلاق لسان ایلہ مشہور
 اولان جریر نام شاعر نزد خلیفہ دہ قدر و اعتبار صاحبی اولان (عدی
 بن ارضانہ) مرا جعتلہ ایات آتہ بی اعطا و حضورہ دخول ایچون وسا۔
 طنتی استرحام ایلر :

یا ایہا الرجل المرجی مطیہ،

هذا زمانک انی قد خلازمنی !

ابلع خلیفتنا ان کنت لاقیہ،

انی لدی الباب کالمشود فی قرن .

وحش المکانۃ من اہلی ومن ولدی،

نای المحلۃ من داری ومن وطنی . »

مألی - ای مطیہ سنی سوق ایدن (یعنی مسند عالی بہ واصل اولان)
 ذات ! بو زمان سنک ہنکام اقبالکدر . بنم زمنم (یعنی کوتور مکلمکم)
 بنی تہی دست قیلدی . ملاقاتکدہ خلیفہ مرزہ تبلیغ ایلہ کہ ؛ بن بابندہ
 بوینوزندن باغلامش حیوان کبی وحشت مکان ایلہ اولاد و عیالندن و خانہ
 و وطنندن بعید اولدیغم حالہ دوچار استئقال اولدم .
 عدی ایات مذکورہ بی اوقودقدن صکرہ جریرہ وعد ملاقات ایلہ
 حضور خلیفہ بہ کیدہ رک :

« یا امیر المؤمنین لسانتری زهر آلود و سهام زبانتری نافذ اولان شعرای وقت باب همایونکرده اجتماع ابله جائزه واحسان طلبنده بولنورلر . حضور کره دخول ایچون مساعده بیوریلورمی ؟ » دیو استیدان ایدر . عمر بن عبد العزیز « شعرا ابله بنم نه آتش ویرشم وار ؟ » جوابیله رد استندما ایتسیله . عدی - یا امیر المؤمنین حضرت پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) شان جلیل نبوتلری ستایشنده قصیده تقدیم اولندقدده جائزه اعطا بیورر . زدی - قولیله مقابله ایلدکده مشار الیه « حَقَّ وار ! موجود شعرا کیلرسه خبر ویر » دیو استفسار ایتسی اوزرینه عدی .

برنجیسی ابن عمکز اولان عمر بن ربیعهدر . دینجه عمر بن عبد العزیزه حدت کله رک ، - جناب حق اولیله قریبی بدنن بعید ایتسون ! اشبو

« الالیتنی فی یوم تدنو منیتی ،

شممت الذی مابین عینیک والقم .

ولیت طهوری کان ربک کله

ولیت حنوطی من مشاشک والدم .

ویالیت سلمی فی القبور خبیعی

هنالك او فی جنه او جهنم »

ایات هذیان الودی ایراد ایدن او حبیث دکلیدر ؟ کاشکی او عدو الله تمنی ایلدیکنی دنباده کوروب ، آخرت ایچون اعمال صالحهده بولنسه ابدی . بنم یانمه ابدی کلسون ! » جوانی ویرر .

مال ایات - ای محبوبهم وفاتم تقرب ایتدیکی کونده دهانکله کوز . لیکک آره سنی قوقلغنی تمنی ایدرم . بنی غسل ایده جکلری آب لطیف سنک آب دهانک وحنوظم (یعنی نعلش امواته سور دکلری عطریات) سنک مشاشلرینک خونندن (یعنی اممکه شایان اولان کیکلرینک ایلکندن) اولیدی . نه اولوردی سلمی سنکله مرقدده یان یانه کلیدک ! اوراده و کرک جنت کرکسه جهنمه برابر بولنه ایدک -

تکرار «آندن بشقه کیم وار ؟» دیو استفسار ییوردقلرنده عدی
(جیل بن معمر) دخی ایچلرنده بولدیغنی خبر ویرر . خلیفه حضرترلی
آنک ایچون دخی «قسم ایدهرم که بونیده الی الابد نژدمه قبول ایتم؛ زیرا
اوده آندن بدتر هذیانلرک قائلیدر . «دیوب «دها کیم وار» دیدکلرنده
عدی «کثیر عزه واردر» جوابی ویردیکننده خلیفه آئیده قبول ایتم
زیرا .

«رهبان مدین والذین عهدتیم

یبکون من حذرا العذاب قعودا

لو یسمعون کما سمعت حدیثها

خروا العزة رکعاً وسجودا»

قول باطلنک صاحبی در ییوررلی .

مالی - مدینک راهبرلی وکندیلرلیله عهدومیشاق ایلدیکم احباب
حذر فراقدن دوشوب اوطوردقلرلی حالده بکا ایدرلی . اگر آنلر معشو-
قه عزه نك ستایش حسنی استماع ایلسه نر ایدی کندیسنه بنم کی تعظیم
وسجده ایلرلی ایدی .

بعده دها کیم وار ؟ ییورملرلیله عدی، همام بن غالب الفرزدق دخی
داخل اولدیغنی بیان ایلدکنده خلیفه باحق «قسم ایدرم که آنی دخی
حضورمه کنیرم . اول فاسق مجاهر ارتکاب ایلدیکی فحشیات ایله فاخردر .
بو قول کرهک قائلی او دکلیدر که

«هماد رلیانی من ثمانین قامة

کا انقض بازلین الریش سره

فلما استوت رجلاى فى الارض قالتا

احی فیرجی ام قتیل نحاذره

نقلت ارفعوا الامر اس لایفطنواینا

وولیت فی عقاب ایل ابادره»

دیمشدر . وارسون جهنم اولوب کتسون؛ ومن بعد بز تقلت ویرمسون «
 بیوردقن صکره بشقه شاعر اولوب، اولدیغنی استفسار ایلدکلرند عدی،
 اخطل التغلی دیدکلری شاعرك دخی منتظر رخصت بولندیغنی عرض
 ایتمه سیه بنه مشارالیه « او فاسق دوزخی بی هیچ قبول ایتم زبرا

« ولست بصائم رمضان عمری

ولست یا کل لحم الاضاحی

ولسا بزاجر عیشا بکورا

الی اطلال مکه بالبجاحی

ولست بقائم کالبد یدعو

قبیل الصبح حی علی الفلاح

ولکنی ساشر بها شعولا

وامجد عند مبتلج الصباح «

یعنی « بن بوآنه دک صوم رمضان طوعیمسوب قربان انلرینی اکل
 ایتمدم . وعیش بکوری زجر ایتمیوب، علی الصباح شرب صبو حی نفسمدن
 منع ایتمدم؛ (هر صباح چاقدم) مکه مکرمه کوشکلرند ظفره ملابس او-
 لدیغم حالده یعنی مکه ده ونصف ایلده عبادته قائم اولان قول کبی اولدم که
 اول عبد، مؤذک « حی علی الفلاح ! » نداسندن مقدم دعا ایدر . ولکن
 بن باده بی همان زمانک جله سنی احاطه ایلدی بی حالده (یعنی دائما)
 شارب اولدم . وابتلاج صبحده یعنی طلوعده دخی سجده ایدرم . « قولیه
 ادب دیانتی بیله پامال ایشدر؛ بیوردیلر .

نهایت ده کیم واردر دیو سوال ایلدکلرند عدی سالف الذکر
 جربردن بشقه کیمسه اولدیغنی عرض ایلکله « او اهورن ناسقین در . اکر
 شعرانی قبول ایتمککم لازم ایسه یالکز او کلسون . « دیه دخولنه مساعده
 بیورمدیله عدی آلوب کلدیکنده جربرد دخی حضور مشار الیه مثولیه
 برابر ارتجالاً

« ان الذي بعث النبي محمداً
جعل الخلافة في الامام العادل .

وسع الخلافة عدله ووقاره
حتى ارعوا واquam ميل المائل

اني لارجو منه نفعا عاجلا
والنفس مولعة بحب العاجل . »

يبتليني انشد ايلشدر كه جناب نبي محمدي (عليه الصلاة والسلام)
بعث ايليان ذات اجل واعلى خلافتي امام عادل عهده سنة تقويض ايلدي .
عدل ووقاري كافة خلافته شامل اولديغندن جميع ناس اخلاق قيجه دن
فارغ اولدي . وحقدن مائل اولانلري دخي طوغرولدوب ، هر يردن ظلم
وتعددي منع وازاله ايلدي . بن دخي بو صفت ايله موصوف اولان امير
المؤمنين دن عاجلا نفع وفائده وانعام وعطيه رجا ايدرم ؛ زيرا نفس مولعه
عطيه عاجليه محبت ايدر . » مألنده در .

جرير اشبو مدحيه بي اتمام ايدنجه حضرت خليفه « اي جرير !
جناب حقدن خوف وحيا ونظم ونثر كده صديق وصوابه اقتدا ايله هفوات
وترهاتدن ابا ايله » ديو نصيحت بيورمه ليله جرير دخي ابيات آيه بي انشاد
ايله خليفه دن استرحام ايلدي :

« كم باليامة من شعناء ارملة

ومن يديم ضعيف الصوت والنظر

من بعدك ان تكفيه والده

كالفرخ في العش لم يدرج ولم يطر

انالرجوا اذا ما الغيث اخلفنا

من الخليفة مانرجو من المطر

ان الخلافة جائية على قدر

كما اتى ربه موسى على قدر

كل الارامل قد اقضيت حاجتها
فن لحاجة هذا الارمل الذهر .»

مأی - موطنم اولان (بمامه) ده بر طاقم ارمله، وضیق معاش
سبيله ضعيف الصوت والنظر ایتام وار ایدی که هنوز بمورطه دن چیقمش
قوشلر کبی پروازه قدر نلری بوق ایکن سن والدینک فقداننی بتلیوب،
آنلری احسانک ابله بسلدک ! سما امطار ایتدیکی وقتده آندن رجا ایلدیکن
یاغموری یعنی جود و سخائی بز خلیفه دن نیاز ایدرز . علی التحقیق خلا-
فت آکا حق اوله رق وقتده کلشدر . موسایه نبوت کلدیکی کبی، وارامل
(طول قادینلر) حاجاتی ائدن قضا ایتدیلر . بوارمل ذکرک (یعنی جریرک)
حاجتی سندن غیری کیم قضا ایلر ؟

حضرت خلیفه . نظمی دیکله دکن صکره « یا جریر کره
مستحق اولدک ایه ده نژدمده سنی مطیب ایلده جک مقصدار پاره بوقدر .
اوتوز آتونه مالک ایدم . آنک اوننی اوغلم عبدالله واوننی والسده سی آلوب،
اونی ده بنده قالدی . » دیوب عشره باقیه بی دخی جریره اعطا ایلشدر .
جریر آتونلری آلدیغنده اظهار تشکر و سرور ابله برابر « ای امیر
المؤمنین اسلامه قسم ایدرم که دنیاده کسب ایلدیکم خیر مال آنجق احسا-
نکز اولان شو پاره در « دهرک، حضور خلیفه دن چیقمش ونوبت دخول
کندیارینه کله جک زغمیله طیشلری ده منتظر اولان سالف الاسامی شعرا
باشنه اوشوب « نه خبر وار ؟ » دیو حالدن استفسار ایلدکلرنده، جریر
« هیچ صورمیک ! ایشکر بماندر . امیرالمؤمنین سخنی عادل اولمغله انعام
واحساننی فقرا و مستحقینه حصر و تخصیص وزمره شعرائی غیر مستحق
اولانلرک صنفنه ادخال ایتشدر . مع مافیه بن احسان همایونندن راضیم . »
دیوب صاوشمشدر .